

## บทที่ 3

### ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง "บทบาทของศาสตราจารย์สนั่น ปัทมะทิน ที่มีต่อพัฒนาการภาพถ่ายและภาพยนตร์ในเมืองไทยเป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) และมีวิธีเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

#### วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

##### 1. ข้อมูลประเภทเอกสาร เก็บรวบรวมข้อมูลมาจากแหล่งต่าง ๆ ดังนี้

ข้อมูลที่เป็นลายลักษณ์อักษร ได้แก่ บทความ หนังสือ ซึ่งเป็นผลงานของศาสตราจารย์สนั่น วารสาร นิตยสาร สิ่งพิมพ์ ที่ตีพิมพ์บทความของ ศาสตราจารย์สนั่น รวมทั้งบทความที่มีผู้อื่นเขียนถึงศาสตราจารย์สนั่น โดยได้ข้อมูลจาก ศาสตราจารย์สนั่น โดยตรง และจากการค้นคว้าตามห้องสมุดต่าง ๆ ได้แก่ ห้องสมุดคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันวิทยบริการ หอสมุดแห่งชาติ ฯลฯ

##### 2. ข้อมูลประเภทบุคคล จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Depth Interview)

ผู้วิจัยได้ข้อมูลส่วนใหญ่จากการสัมภาษณ์บุคคลที่ผู้วิจัยต้องการจะศึกษาโดยตรงคือ ศาสตราจารย์สนั่น ปัทมะทิน เป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและเก็บข้อมูลด้วยการบันทึกเทปทุกครั้ง และมีการตรวจสอบข้อมูลจากบุคคลใกล้ชิดว่าข้อมูลที่ได้จากทั้งสองแหล่งมีความถูกต้องตรงกัน บุคคลใกล้ชิดที่ผู้วิจัยไปสัมภาษณ์ ได้แก่

###### 2.1 ผู้ร่วมงานที่วิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพ

- ศาสตราจารย์ช่อม ประเสริฐสกุล อาจารย์พิเศษภาควิชาการภาพยนตร์และภาพนิ่งและภาพยนตร์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

###### 2.2 ผู้ร่วมงานที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- ดร. สมควร กวียะ อดีตคณบดีคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปัจจุบันเป็นคณบดีคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

- อาจารย์ชิน คล้ายปาน ผู้อำนวยการโสตระดับ 8 หัวหน้าศูนย์ บริหารสื่อการศึกษาสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- อาจารย์ดาราวรรณ สุขุมาลชาติ อาจารย์คณะวารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัย  
ธรรมศาสตร์

### 2.3 ผู้ร่วมงานที่สถาบันพัฒนาการหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย

- คุณวีระศักดิ์ สาเลยกานนท์ คณบดีคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก  
และผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาการหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย

### 2.4 ผู้ร่วมงานโครงการบัญญัติศัพท์เทคโนโลยีทางภาพ

- ศาสตราจารย์ศักดิ์ดา ศิริพันธุ์ อดีตหัวหน้าภาควิชาวิทยาศาสตร์ทางภาพ  
ถ่ายและเทคโนโลยีทางการพิมพ์ ปัจจุบันคณะบดีคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

### 2.5 ลูกศิษย์ที่วิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพ

- อาจารย์สุรพล ชลวิไล อาจารย์พิเศษภาควิชาการภาพยนตร์และภาพนิ่ง  
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- อาจารย์สุมิตรา ชันตยาภรณ์ อาจารย์แผนกวิชาการถ่ายภาพและ  
ภาพยนตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ

### 2.6 ลูกศิษย์ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประธานมิตร และผู้ร่วมงานที่ สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย

- รศ.ชม ภูมิภาค อดีตนายกสมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย มหาวิทยาลัย  
ศรีนครินทรวิโรฒ ประธานมิตร

### 2.7 ลูกศิษย์ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- ผศ.สุภัทวดี อภินันท์ อาจารย์คณะวารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรม-  
ศาสตร์

## การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลประเภทบุคคลและเอกสารได้กระทำร่วมกันภายใต้กรอบแนวคิดตามประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. วิเคราะห์บริบททางสังคมเกี่ยวกับภาพถ่ายและภาพยนตร์ที่ศาสตราจารย์สนั่นมีส่วนร่วมในขณะนั้น
2. วิเคราะห์ถึงคุณสมบัติส่วนตัว ประสบการณ์ และแรงบันดาลใจที่ทำให้ศาสตราจารย์สนั่น เป็นผู้มีคุณูปการต่อวงการสื่อสารมวลชน โดยเฉพาะด้านภาพถ่ายและภาพยนตร์

## การนำเสนอข้อมูล

ผลจากการวิเคราะห์ถึงชีวิตและผลงานของ ศาสตราจารย์สนั่น ปีทมะทิน จะมีการศึกษาข้อมูลจากการรวบรวมประวัติชีวิตและผลงานของศาสตราจารย์สนั่น วิเคราะห์ข้อมูลเรื่องพัฒนาการของการถ่ายภาพในสังคมไทยตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 จนถึงสมัยหลังสงครามโลกครั้งที่สอง นำเสนอประวัติชีวิตและผลงานรวมทั้งบทบาทและคุณูปการของศาสตราจารย์สนั่น ที่มีต่อวงการภาพถ่ายและภาพยนตร์ และวิเคราะห์บริบททางสังคมและปัจจัยแวดล้อม ประกอบกับคุณสมบัติส่วนตัวที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับบทบาทของ ศาสตราจารย์สนั่น ปีทมะทิน แล้วนำเสนอโดยใช้วิธีเขียนเชิงพรรณนา